

UDC: 61(091):616-051:130.2

<https://doi.org/10.32345/SUPPLEMENT.2.2025.287-292>

Received: May 02, 2025

Accepted: June 15, 2025

Історичний опис: Клавдій Гален – лікар, анатом, філософ

Алла Синицька, Інна Костюкова, Ірина Дзевульська

Кафедра описової та клінічної анатомії, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
Київ, Україна.

Corresponding Author:

Inna Kostukova

kostyukovain@gmail.com

Анотація: історичний розвиток науки неможливий без урахування зв'язків з усім попереднім досвідом людства. Усі медичні науки, в тому числі і анатомія, мають свою історію, тобто весь пройдений шлях розвитку і вдосконалення. Нами було використано проблемно-орієнтований аналіз історичних інформаційних джерел, архівні матеріали. Представлено опис відомих бібліографічних даних видатного лікаря, анатома, філософа Клавдія Галена. Описані основні періоди його життя. Ранній Пергамський – шлях молодого Галена від філософської школи Аристотеля до початку ґрунтовного вивчення медицини, навчання у грецьких медиків, написання першого власного філософського трактату «Про медичний досвід». Потім багаторічна навчальна подорож, де він навчається анатомії, знайомиться з природознавством, фармацією. Середній пергамський період – лікар школи гладіаторів, де набуває досвіду лікування переломів і важких травм з найбільш позитивними результатами, продовжує вивчати анатомію, проводить свої перші фізіологічні дослідження. Римський період – лікар найбезнадійніших пацієнтів, проводить розтини і дослідження, вже має багато учнів і послідовників, читає лекції з анатомії, демонструє вівісекцію. Роки епідемії Чуми Галена робила опис своїх спостережень та симптомів хвороби і методів її лікування в трактаті «Медичне мистецтво»; домашній лікар імператорів. Написання відомих трактатів «Про призначення частин тіла людини» («De usu partium corporis humani»), «Про анатомію» («De anatomia»). Пізній пергамський період – робота над численними працями з анатомії, фізіології, патології, фармакології, терапії, гігієни, дієтики. Висвітлена дослідницька діяльність Галена; визначена його роль, як практикуючого лікаря свого часу, а також вченого і філософа; наведені основні напрямки медицини і філософії, які Гален виклав у своїх численних трактатах. Описані досягнення в медичній науці, філософії та помилкові міркування Галена. Для молодих науковців і лікарів наведений приклад особистості, яка може надихати і стимулювати на власні досягнення всупереч наявним в будь які часи нашого життя складним обставинам і завжди нелегкому шляху пізнання себе і природи.

Ключові слова: анатомія, Гален, медицина, труди, фізіологія.

Вступ

Прогресивний розвиток науки не може існувати без вивчення історично накопичених знань, без вдосконалення наукових досягнень, а також зв'язків з науковим надбанням людства у вивченні навколишнього світу. Кожна медична наука, в тому числі і анатомія, має невід'ємну частину – свою історію, тобто весь пройдений шлях розвитку і вдосконалення від моменту зародження до сьогодення. «Хороший лікар повинен бути філософом» – один з багатьох афоризмів «найвидатнішого вченого-медика стародавнього світу після Гіппократа, батька анатомії», Клавдія Галена [1,2,3]. Під час підготовки лікарів основа їх подаль-

ших знань і вмінь закладається на фундаментальних теоретичних кафедрах. Першою з дисциплін, яка зустрічає майбутніх лікарів є анатомія. Питання, що більш важливо для практикуючого лікаря – його анатомічна підготовка, знання з фізіології, психологічний настрій, фармакологічна обізнаність чи навички з клінічних дисциплін? Відповідь ми можемо знайти, вивчаючи історію медицини, історію життя і праці видатних особистостей давніх часів. Очевидні нам сьогодні речі в медицині, викристалізовувались протягом довгих століть складним, а іноді суперечливим шляхом. Розуміння цього додає до підготовки майбутніх лікарів сенсу бути добре обізнаними в історії медици-

ни, набувати мотивації стати найкращим, багатограним фахівцем своєї справи. «Мені часто доводилося водити рукою хірургів, які недостатньо обізнані в анатомії, і тим самим рятувати їх від прилюдної ганьби» – писав Гален. Розповідь про відомі нам факти з життя і діяльності Клавдія Галена надихають майбутніх медиків до наполегливої праці, щоб здобути глибокі професійні знання.

Матеріали та методи

Використаний проблемно-орієнтований аналіз історичних інформаційних даних та архівних джерел.

Результати

Видатний лікар, анатом і не менш видатний філософ і письменник римської доби Гален народився в 129 році н.е. в Пергамі, місті в Північно-західній частині Малої Азії (нині Туреччина) під час правління імператора Гадріана. Його ім'я – Клавдій Гален (лат. Claudius Galenus), з'являється на друкованих працях лише з епохи Середньовіччя. Вочевидь, це результат неправильно розшифрованого титулу «світлішого», «славнішого» (Clarissimus). Galenos (грец.) – «спокійний». Молодість Галена пройшла в Пергамі, значному на той час культурному і інтелектуальному центрі зі знаменитою, другою за величиною, бібліотекою після Олександрії. Початковою освітою Галена займався його батько, Аелій Нікон, заможний відомий архітектор, якого цікавила філософія, математика, астрономія, література. З 15-річного віку Гален вивчав філософію. Найбільший вплив на нього справила філософська система Аристотеля. Але існує твердження, що після того, як до батька Нікона у вісні прийшов бог Асклепій і наказав відправити сина вивчати медицину, у віці 16 років Гален розпочав чотирирічні ґрунтовні заняття з медицини. Його вчителями були визначні грецькі медики Есхріон, Сатир, Стратонік, Фіціан. Вже у 150 році Гален написав свій перший власний філософський трактат «Про медичний досвід», який зберігся донині в арабському перекладі.

Після смерті батька, в 19-річному віці Гален відправляється в довгу навчальну подорож. Він відвідує Смирну, Коринф, Кріт, Кілікію, Кіпр, Олександрію. В Смирні його навчає анатом Пелопс, який запропонував термін «аура» – легкий вітерець або дихання, що начебто проходить по судинах [4]. В Коринфі він знайомиться з природознавством і лікознавством. У Геракліоні (столиця Криту та одне з найбільших міст Греції, сьогодні це великий порт і туристичний центр) Гален вивчає анатомію, знайомиться з роботами яскравих представників лікарської школи: Герофіла (народився в 335 р. до н.е., помер в 280 р. до н.е. – давньогрецький анатом, хірург, гінеколог, залишив багато праць в різних розділах медицини, першим почав проводити розтини трупів для вивчення анатомії, ви-

вчав будову серця, мозку) і Еразистрата (304-250 рр. до н.е. – давньогрецький лікар, анатом, вивчав нервову систему, першим показав відрізнєння чутливих і рухових нервів) [4]. Еразистрат разом з Герофілом стали засновниками Олександрійської медичної школи. Особливу увагу Гален приділяє дослідженню будови скелету людського тіла. Розтин людських тіл, під час його перебування в Олександрії, було заборонено. Тому будову і функцію органів вивчали на мавпах, свинях, собаках і інших ссавцях.

Після 6 років подорожей Гален повертається в рідний Пергам, де він пройшов перевірку знань з анатомії, стає лікарем у школі гладіаторів, яка належала первосвященнику Азії. Внутрішні органи, які взяті з тіла мавпи, Гален повертає на їх анатомічне місце. Працюючи лікарем, він вивчає анатомію, набуває досвіду лікування переломів і важких травм, називаючи їх «вікнами тіла», і результати його лікування найбільш позитивні. В цей період він також проводить свої перші фізіологічні дослідження. В експерименті на свинях показує функцію нервів, які контролюють голос, вивчає будову і функції м'язів, що контролюють процес дихання.

В 162 році Гален починає працювати в Римі. Він лікує найбезнадійніших пацієнтів, проводить розтини і дослідження, вже має багато учнів і послідовників. Відомий римський філософ Евдем (учень Аристотеля, давньогрецький філософ, математик, астроном), якого вилікував Гален, прославив його, як досвідченого лікаря. Він стає відомим імператору Марку Аврелію. Римській патріції Бецій з друзями Галена наполягли на відкритті курсу лекцій з анатомії в Храмі Миру (найбільші сакральні споруди). Гален читає їх перед широким колом лікарів і громадян, що цікавляться наукою. В ті часи такі лікарі, як Аристотель, Діокл, Еразистрат, Герофіл використовували хірургію на живих тваринах (вівісекцію). Її також активно застосовував Гален [4]. Публічні доклади про вівісекцію тварин додали значимості його діяльності як лікаря. Але знання і слава Галена викликали заздрість. Він наживав собі ворогів, тому покинув Рим і подорожував по Італії, відвідав Пергам, свого наставника Пелопса у Смирні.

У 168-169 роках у римському війську почалась страшна епідемія, Чума Антоніна (відома також як Моровіця Антоніна або Чума Галена). Два співімператора Марк Аврелій і Луцій Вер викликають Галена в Рим. Присутній під час епідемії серед військ, Гален описує свої спостереження та симптоми хвороби і методи її лікування в трактаті «Медичне мистецтво». Опис, наданий Галеном, дозволяє науковцям вважати, що скоріш за все це була натуральна віспа. Епідемія 165-168 років була наймасштабнішою в історії Римської імперії.

Після повернення до Рима, Гален стає домашнім лікарем імператора Марка Аврелія, а потім особистим лікарем його сина Коммода. Марк Аврелій описує талант Галена, як «*Primum sane medicorum esse, philosophorum autem solum*» (перший серед лікарів і унікальний серед філософів) [5]. Після вбивства Коммода, Гален лікує наступного імператора Септіміуса Северуса та його спадкоємця Каракалла.

В Римі Гален написав кілька трактатів, серед яких «Про призначення частин тіла людини» («*De functionibus membrorum*»), «Про анатомію» («*De anatomia*»). В останні роки життя великий лікар повертається в рідний Пергам, де в тиші і спокої продовжує писати свої численні праці. Він дожив до похилого віку, за версією арабських джерел – до 216 року.

Клавдій Гален залишив після себе наукову спадщину, більш ніж 300 трактатів, біля 200 яких – з медицини. Але під час пожежі в 192 р. в Храмі Миру, де зберігались його рукописи, власна велика бібліотека згоріла. Збереглися деякі оригінали його робіт і численні переклади сірійською і арабською мовами. Латинське видання творів Галена вийшло в Венеції вперше в 1490 р., грецьке – в 1525р. Багаторазово перевидавалось перше повне венеціанське видання Галена 1541р. Посилання на його твори знаходять у виданні К. Кюна в 22 томах, яке друкувалось в 1821-1833 рр. Ким був Клавдій Гален більше: лікарем, анатомом, фізіологом, філософом, письменником? Видатний дослідник античного часу, він ще за життя отримав загальне визнання. Авторитет Галена в питаннях медицини, анатомії і фізіології вважався незаперечним протягом 14 століть поки не знайшовся сміливець, який стверджував, що Гален віддалив розвиток медицини з нормального шляху, більш того відкинув його назад. Це був Теофраст Парацельс (справжнє ім'я Філіп Ауреол Теофраст Бомбаст фон Гоенгайм – лікар епохи Відродження). Але шлях пізнання не завжди є прямим і легким. Спостережливість і талант Галена в різних галузях медицини дозволили йому стати одним з великих лікарів античного світу. Його діяльність постійно підтверджувала, що анатомія і фізіологія – основа лікування, діагностики і профілактики [6]. «Хто хоче споглядати витвори природи, не повинен довіряти творам по анатомії, але повинен покладатися на свої очі, займаючись анатомуванням із любові до науки» – писав Гален. Анатомію він вивчав на маленький берберійській мавпочці *Inuus escaudatus*. Зі слів його кумира Аристотеля: «Багато є невідомого або викликає сумніви в будові нутрощевих органів людини, тому потрібно їх вивчати у інших тварин, органи яких схожі з людиною». Гален побачив схожість в будові тіла людини і мавпи, яка допомогла при вивченні м'язової системи,

кісток і суглобів. Деякі назви Галена цих структур зберігаються в медицині і досі. Він першим розробив методику розтину мозку. Препаруючи тварин, Гален вперше описав сім пар нервів, які відходять від мозку до вух, носу і інших частин тіла. Знайшов у мозку зорові горби і назвав їх «*thalamus*» (лат. – зоровий горб), вважаючи, що вони пов'язані із зором; вказав на зоровий нерв, який переходить від мозку до сітківки; дав зрозуміле пояснення роботи органу зору. Він вивчав вени головного мозку, детально описав нижню порожнисту вену. За широке використання вівісекції на тваринах його можна вважати одним з попередників експериментальної фізіології. Під час опису нервової системи людини ним було вказано, що вона є гіллястий стовбур, кожна з гілок якого живе самостійно, а призначені вони для відчуття та руху. Гален розрізняв чутливі, «м'які» нерви, які йдуть до органів і «тверді» нерви, які зв'язані з м'язами і виконують разом довільні рухи. Слову «*ganglion*», яке позначало пухлиноподібне утворення, Гален дав анатомічне значення «нервовий вузол». Під час опису діяльності нервової системи він вважав, що головну роль відіграють головний мозок і хребтовий стовп, а не серце, як доводила школа Аристотеля. В експерименті один із перших з'ясував, що при розтині мозкової речовини відсутній біль. Працями Галена про функції нервів лікарі користувались до XVIII століття.

Вивчаючи функцію легень і механізм дихання, ним з'ясовано, як повітря втягується у легені – за допомогою діафрагми і грудних м'язів грудна клітка розширюється. Слово «*diaphragma*» за Галеном застосовувалося в єдиному значенні – «грудочеревна перешкода». Також однозначно стала називатись груднина – «*sternon*». Загалом, ним було введено чимало грецьких найменувань, які уточнювали значення старих. Так у терміна «*anastomosis*» була уточнена змістовна і формальна складова. Авторство Галена – терміни: непарна вена (*vena azygos*); м'яз-підіймач яєчка (*musculus cremaster*); перистальтика (*peristaltica kinesis*). Гален був першим, хто пояснював роботу органу зору і, загалом, органів чуття. Його філософський підхід базувався на уявленнях про «пневму» – таємничий носій духовних процесів, які проникають в матерію, оживляють її. Гален приписував «пневмі» здатність виходу за межі організму для взаємодії з «зовнішньою пневмою» і створення «зовнішньопневматичного придатка», за допомогою якого органи чуття торкаються віддаленого об'єкта, відчують його. За Галеном, зір формувався завдяки «світлій пневмі», яка безперервно надходила в простір між кришталиком і райдужкою з мозку по зоровому нерву і сприймала світлові промені. Сформоване таким чином світловідчуття йшло до «центрального зорового органу» – зорових горбів, описаних Галеном. «Щоб

створилось відчуття, кожне чуття повинне зазнати зміни, яке потім буде сприйняте мозком. Ні одне чуття не може зазнати зміни від дії світла, крім зору, бо це чуття має чистий і блискучий орган, який відчуває, – кришталикову вологу» – писав Гален. Думка і душа за твердженням Галена знаходились у людському мозку. Головна роль відводилась шлуночкам мозку, особливо «задньому», де виробляється вищий вид «пневми» – розум, суттєва ознака людини. Спостерігаючи відсутність крові у лівих відділах серця убитих тварин, Гален створив першу теорію кровообігу. Він вважав, що артеріальна і венозна кров це рідини по суті різні. Артеріальна кров «розносить рух, тепло і життя», а венозна призначена «живити органи». Він не підозрював про існування малого кола кровообігу, тому припускав, що між шлуночками серця є отвір, який їх сполучає. Ця концепція проіснувала аж до відкриття Андреаса Везалія та Вільяма Гарвея. Помилково доволі довго у науці була думка Галена, що повітря поступає безпосередньо в серце крізь дихальні шляхи.

Філософ Гален розглядав медицину як частину ширшого філософського і наукового контексту. Він мав власну уяву про будову людського організму і про людські характери. Теорія Галена про темпераменти, базувалась, як і у Гіппократа, на гуморальній концепції, основою якої були не експериментальні дані, а філософські міркування. Чотирьом рідинам, які циркулюють в організмі, відповідають чотири типи темпераменту, початок яким дають чотири елементи. Гален вважав, що земля, вода, повітря і вогонь – складові живих істот, дають початок чотирьом рідинам («лімфам») відповідно: чорній жовчі, слизу, крові, жовтій жовчі. Вони визначають фізичний і психічний стан людини. Якщо «лімфи» знаходяться у правильній пропорції, то здоров'я людини врівноважене. Якщо преволує один з цих елементів, рівновага порушена і хвороба опановує організм. В своїх трактатах «Про природу людини», «Про дух і його функції» Гален аналізує фізичні і психічні процеси в організмі, їх взаємодію і розглядає людське тіло як складне єдине ціле, в якому кожна частина має свою функцію, а порушення балансу між цими частинами призводить до хвороби.

Творець гуморальної теорії і раціональної медицини, Клавдій Гален зайняв в історії медицини особливе місце [7]. Його теорії залишалися актуальними в Європі до середини XVI століття. Праці Галена стали основою для розвитку медицини в середньовічній Європі та мусульманському світі [8]. Його роботи сприяли формуванню основ медицини. В роботі «Про лікарську науку» («De medicina») Гален викладає принципи діагностики, лікування, підкреслює важливість наукового підходу та етики в медицині. Серія

робіт "Про хвороби" («De morbis») присвячена опису хвороб, їхніх симптомів і причин. В них Гален намагався створити класифікацію захворювань та обґрунтувати методи їх лікування. В роботі «Про хірургію» («De chirurgia») Гален описував різноманітні хірургічні методи, включаючи лікування переломів, травм. «Про ліки» («De medicamentis») — численні роботи з фармакології, в яких він описав властивості ліків і методи їхнього приготування. Вони стали основою для фармацевтичної практики в наступні століття. В трактаті «Про дієти» («De sanitate tuenda») надавав велике значення збалансованому харчуванню та фізичним вправам для підтримки здоров'я. Крилаті афоризми Галена: «Вставайте з-за столу трохи голодним, і ви будете завжди здорові», «Тисячі і тисячі разів я повертав здоров'я своїм хворим завдяки фізичним вправам». Своїми науковими трудами Клавдій Гален зробив великий внесок в анатомію, фізіологію, хірургію та фармакологію, які на той час були революційними. Гален детально описав багато органів, таких як мозок, серце, печінка. Він створив техніку перев'язки судин та хірургічне лікування переломів. І хоча багато його теорій базувались не на експериментальних даних, а на власних роздумах та узагальненнях, Гален є одним із значущих медиків античності.

Висновки

Аналізуючи історичний шлях розвитку медицини, в тому числі анатомії і фізіології, знайомишся і водночас захоплюєшся наполегливістю, бажанням пізнати будову і функцію органів людини. Клавдій Гален – анатом, фізіолог, лікар, філософ зробив вагомий внесок в розвиток медичної науки. І, не зважаючи на деякі помилки, які були ним допущені в анатомії, його наукові роботи на той час мали велике значення. Відповідь на питання: «Ким був Клавдій Гален?» – одна. Він – приклад особистості, опис життя якої може надихати і стимулювати на власні наукові відкриття і продуктивну фахову лікарську діяльність.

Фінансування

За рахунок коштів авторів.

Конфлікт інтересів

Відсутній.

Згода на публікацію

Всі автори ознайомлені з текстом рукопису та надали згоду на його публікацію.

ORCID ID та внесок авторів:

[0000-0001-6201-9194](https://orcid.org/0000-0001-6201-9194) (A, B, C, D, E, F) Alla Synytska

[0000-0003-3175-4940](https://orcid.org/0000-0003-3175-4940) (A,B,C,D) Inna Kostiukova

[0000-0002-8043-6626](https://orcid.org/0000-0002-8043-6626) (E, F) Iryna Dzevulska

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis, C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article, E – Critical review, F – Final approval of the article

ЛІТЕРАТУРА

1. Holovatsky AS, Cherkasov VG, Sapin MR, Parakhin AI, Kovalchuk OI. [Human Anatomy]: a textbook in 3 volumes. 6th ed. Vinnytsia: Nova Knyha; 2019. 1200 p. Ukrainian.
2. Politsanska D. [The relationship between philosophy and medicine in the intellectual legacy of Claudius Galen]. May Studies: History, Political Science, International Relations. 2020. Ukrainian.
3. Hankinson RJ. Philosophy of nature. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 210–241. <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-companion-to-galen/philosophy-of-nature/E8EFD213FD668B83956485354D1E93E3>
4. Debru A. Galen's teleology and functional explanation. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 263–282. <https://www.cambridge.org/core/books/the-cambridge-companion-to-galen/7EBBA4FAA63A3B0DF0E57ADE3069B419>
5. Fedorenko OYe, Kolyadenko KV. [Claudius Galen and European medical education in the late Greco-Roman period of antiquity]. Ukrainian Journal of Dermatology, Venereology, Cosmetology. 2023;1(88):38–45. Ukrainian. DOI: <http://doi.org/10.30978/UJDVK2023-1-38>
6. Rocca J. Anatomy. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 242–262. <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-companion-to-galen/anatomy/A0DBBB39DF0F1C12B94F59EFBDA14AB1>
7. Nutton V. Ancient Medicine. London: Routledge; 2013. <https://doi.org/10.4324/9780203081297>
8. Nutton V. The fortunes of Galen. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 355–390. <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-companion-to-galen/fortunes-of-galen/E20E9CD57EBD4ECAB63DDB836F6FF075>
9. Hankinson RJ. The man and his work. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 1–33. <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-companion-to-galen/man-and-his-work/25F9E23C8EAC769F17D7F5CFDE8C7659>
10. Mattern SP. The Prince of Medicine: Galen in the Roman Empire. Oxford: Oxford University Press; 2013.
11. Bestetti RB, Restini CB, Couto LB. Development of anatomical and physiological knowledge of the cardiovascular system: from Egyptians to Harvey [article in English, Portuguese]. Arq Bras Cardiol. 2014 Dec;103(6):538–45. doi: 10.5935/abc.20140148. Epub 2014 Oct 10.
12. Tomei MI, Komotar RJ, Mocco J. Herophilus, Erasistratus, Aretaeus, and Galen: the ancient roots of the Bell-Magendie law. Neurosurg Focus. 2007;23(1):E12. doi: 10.3171/foc.2007.23.1.12.
13. von Staden H. The discovery of the body: human dissection and its cultural contexts in ancient Greece. Yale J Biol Med. 1992 May-Jun;65(3):223–41.
14. Hankinson RJ, editor. Bibliography. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 405–434.
15. Hankinson RJ, editor. Frontmatter. In: The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. i–xxii.
16. Hankinson RJ. Epistemology. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 157–183.
17. Flemming R. Commentary. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 323–354. <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-companion-to-galen/commentary/D9BE880CDEAB85A7A27E36EEAAFFC96C>
18. Vogt S. Drugs and pharmacology. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 304–322.
19. Lloyd GER. Galen and his contemporaries. In: Hankinson RJ, editor. The Cambridge Companion to Galen. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge: Cambridge University Press; 2008. p. 34–48.
20. Keyser PT, Irby-Massie GL. Galen of Pergamon. In: The Encyclopedia of Ancient Natural Scientists. The Greek tradition and its many heirs. London and New York: Routledge; 2008. p. 335. ISBN: 978-0-415-34020-5.

Historical description: Claudius Galen – doctor, anatomist, philosopher.

Alla Synytska, Inna Kostyukova, Iryna Dzevulska

Department of descriptive and clinical anatomy, Bogomolets national medical university, Kyiv, Ukraine

Corresponding Author:

Inna Kostuikova

kostyukovain@gmail.com

Abstract: *the historical development of science is impossible without taking into account the connections with all the previous experience of mankind. All medical sciences, including anatomy, have their own history, that is, the entire path of development and improvement. We used problem-oriented analysis of historical information sources, archival materials. A description of the famous bibliographic data of the outstanding doctor, anatomist, philosopher Claudius Galen is presented. The main periods of his life are described. Early Pergamon is the path of the young Galen from the philosophical school of Aristotle to the beginning of a thorough study of medicine, studying with Greek physicians, writing his first philosophical treatise "On Medical Experience." Then a long-term study journey, where he learns anatomy, gets acquainted with natural science, pharmacy. The middle Pergamon period is the doctor of the gladiator school, where he acquires experience in the treatment of fractures and serious injuries with the most positive results, continues to study anatomy, conducts his first physiological studies. The Roman period – the doctor of the most hopeless patients, conducts autopsies and studies, already has many students and followers, lectures on anatomy, demonstrates vivisection. Years of the Plague of Galen epidemic – a description of his observations and symptoms of the disease and methods of its treatment in the treatise "Medical Art"; home doctor of emperors. Writing famous treatises "On the appointment of parts of the human body" ("De usu partium corporis humani"), "On anatomy" ("De anatomia"). Late Pergamon period - work on numerous works on anatomy, physiology, pathology, pharmacology, therapy, hygiene, dietetics. Galen's research activities are highlighted; his role as a practitioner of his time, as well as a scientist and philosopher, is determined; the main directions of medicine and philosophy, which Galen outlined in his numerous treatises, are given. The achievements in medical science, philosophy and false reasoning of Galen are described. For young scientists and doctors, an example of a personality is given that can inspire and stimulate one's own achievements, contrary to the difficult circumstances that exist at any time of our life and always the difficult way of knowing oneself and nature.*

Keywords: anatomy, Galen, medicine, labor, physiology.

Copyright: © 2025 by the authors;
licensee USMYJ, Kyiv, Ukraine.

This article is an open access
article distributed under the terms

and conditions of the Creative Commons Attribution License
(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).